

16. dokumentum

AZ EGYESÜLT NEMZETEK MENEKÜLTÜGYI FŐBIZTOSÁNAK HIVATALA

Koordinációs Bizottság a Magyarországról jött menekültek megsegítésére

ÖSSZEFOGLALÓ JEGYZŐKÖNYV A TIZENEGYEDIK ÉRTEKEZLETRŐL,
amelyet a Nemzetek Palotájában tartottak Genfben, 1957. június 19-én, kedden.

JELLEN VANNAK:

Elnököl: PINEGAR úr

Az UNHCR Központ személyzetének további tagjai: WRIGHT úr, Dr. WEIS, McCOY úr

Egyesült Nemzetek – REHLING úr

Európai Migráció Kormányközi Bizottsága – WILSON kisasszony

Amerikai Baráti Szolgálat Bizottság – WOOD úr

Amerikai Egyesített Elosztási Bizottság – ELFENBEIN úr

Testvéri Szolgálat Bizottság – ZIGLER úr

Nemzetközi Munkás Önszegélyezés – BAN asszony

Vöröskereszt Nemzetközi Bizottsága – MATHEZ asszony

Katolikus Jótékonyági Intézmények Nemzetközi Konferenciája – BOUVIEZ abbé

Értelmiségieket Segélyező Nemzetközi Bizottság

Nemzetközi Megmentési Bizottság – De JAGER kisasszony

Nemzetközi Szociális Szolgálat – WEBER asszony

Nemzetközi Gyermekjóléti Unió – MOSER kisasszony

Vöröskereszt Társaságok Ligája – DUNNING úr

Lutheránus Világszövetség – ANDERSON úr

Országos Katolikus Jóléti Konferencia – NORTON kisasszony

Unitárius Szolgálat Bizottsága – MATTHEY asszony

Egyesült HIAS [Szolgálat], AJDC – ELFENBEIN úr

Egyesült Államok küldöttsége – az USEP képviselőjében – NICHOL úr

YMCA Világszövetség – MOYSE úr, DEANE úr

Egyházak Világtanácsa – Dr. CHANDLER

ENSZ Társaságok Világszövetsége – SMITH úr

Egyetemi Világszolgálat – DUCRET úr

A főbiztos és a helyettes főbiztos távollétében PINEGAR úr elnökölte az ülést. Felkérte Stanley Wrightot, a főbiztos külön tanácsadóját, hogy számoljon be az újságírók jugoszláviai és ausztriai táborokban tett látogatásáról, amelyet a menekültproblémával foglalkozó nem kormányzati szervezetek és önkéntes szervezetek minapi konferenciájával összefüggésben szerveztek.

WRIGHT úr meglegedését fejezte ki a részt vevő újságírócsoportok felelős magatartása miatt és a tapasztalataik leírása során tanúsított önmérsékletük okán. A program, amely nagyon kimerítő volt, Jugoszláviában kezdődött, ahol három különböző típusú tábort látogattak meg. A hatóságok teljesen együttműködőek voltak, és teljes szabadságot adtak a menekültekkel való kapcsolatba lépésre. Noha a körülmények sok tekintetben nehezek, és sok aggasztó történetet hallottak, a csoport arra a következtetésre jutott, hogy a jugoszláv hatóságok mindent megtettek, ami a rendelkezésükre álló korlátozott erőforrásokkal emberileg lehetséges volt, és hogy a Jugoszláv Vöröskereszt, a Vöröskereszt Társaságok Ligájának segítségével rendkívül jó munkát végez. Komoly nehézséget jelent a táborok földrajzi elszigeteltsége, amelyek többnyire többórás utazási távolságra vannak valamely várostól. Ez az elszigeteltség a forrása a menekültek részéről tapasztalható erős türelmetlenségnek és aggodalomnak. Az újságírók általános véleménye volt, hogy több tanácsadási szolgáltatásra van szükség az önkéntes szervezetek részéről, melynek révén a menekültek beszélhetnek helyzetükről, és nem fogják úgy érezni, hogy elfelejtették őket.

Nyilvánvalónak tűnt, hogy teljes vallásszabadság van a menekültek között, de a jugoszláviai táborokban nagyon kevés a lelkipásztori gondozás, és szinte teljesen hiányoznak a papok és lelkészek, hogy lelki vezetést nyújtsanak. Noha ebben a tekintetben az Ausztriában lévő táborok sokkal jobban el vannak látva, az újságírók megjegyezték, hogy a jugoszláviai táborokban kevésbé tapasztalták a „tábori fásultságot”, valószínűleg azért, mert ezekben bizonyos öniszervezési rendszert vezettek be.

Az újságírók rendkívüli érdeklődést tanúsítottak a szülőkkel érkezett és kísérő nélküli fiatalok helyzete iránt egyaránt. Van bizonyos véleménykülönbség a szociális munkások között abban, hogy jobb-e ezeknek a fiataloknak a jólétét úgy felügyelni, hogy táborokban hagyják őket, vagy amint lehetséges, vigyék el őket a táborokból, és helyezték őket olyan iskolákba, ahol folytatni tudják tanulmányaikat és szakmai képzést kaphatnak. A kísérő

nélküli fiatalok igen nagy számban levelezés vagy akár telefon útján kapcsolatban vannak szüleikkel. Az esetek többségében úgy tűnik, hogy a szülők nem erőltetik a hazatérést, noha néhányan azt szeretnék, ha gyermekeik nem vándorolnának ki tengerentúlra.

A magyar menekülteknek szállást adó létesítmények meglátogatása után a csoport kihasználta a lehetőséget, hogy meglátogasson néhány olyan ausztriai tábort, amelyekben a főbiztos mandátuma alá tartozó más menekültek laknak és néhány UNREF-lakótelepet is. Az újságírókra egyaránt mély benyomást tett, hogy mennyi minden megvalósult már és az is, hogy még milyen sok teendő maradt. Úgy érzik, itt lenne az ideje, hogy a magyar menekültek megsegítésével összehasonlítható nemzetközi erőfeszítés bontakozzon ki mindezen menekültek letelepítése és a táborok felszámolása érdekében.

Wright úr úgy véli, hogy az egész körút értékes volt. Az újságírók, akik a menekültproblémáról eléggé csekély előzetes ismeretekkel rendelkeztek, nyilvánvalóan igen mély benyomást szereztek annak méretéről és bonyolultságáról, és a különböző illetékes szervezetek közti együttműködés magas fokáról. A sajtóban eddig megjelent cikkek a probléma lényegi elemeire összpontosítottak. Noha előre érezni lehetett, hogy lesz a cikkekben bizonyos mennyiségű kritika, [Wright] úgy hiszi, hogy ez a kritika építő jellegű, és nem ellenséges. A cikkek gyűjteménye az önkéntes szervezetek tájékoztatására megfelelő időben köröztetve lesz.

Zárásként Wright úr meleg, elismerő szavakat szólt John Taylor szolgálatairól, akit az Egyházak Világtanácsa azzal bízott meg, hogy fényképészként kísérelje a csoportot.

Az ELNÖK ekkor felkérte DUNNING urat, hogy számoljon be arról a tevékenységről, amelyet a Vöröskereszt Társaságok Ligája a magyar menekültek érdekében végez Ausztriában és Jugoszláviában.

DUNNING úr kifejtette, hogy június 30-án a Liga mintegy 24 Ausztriában lévő tábort, mintegy 13 900 lakóval át fog adni az Osztrák Vöröskeresztnek. Takarékosági okokból megkérték az osztrák hatóságokat, hogy csoportosítsák a még ott lévő menekülteket nagyobb táborokba, és zárják be azokat, amelyeknek a befogadóképessége 300-nál kevesebb. A Liga természetesen továbbra is figyelemmel kíséri a fejleményeket, és az Osztrák Vöröskereszt meg lesz erősítve más Vöröskereszt társaságoktól 70 munkással és a Liga két képviselőjével. A Liga továbbá segíteni fogja az Osztrák Vöröskeresztet a kiegészítő élelmiszerek és ruházati cikkek vásárlásához szükséges pénzalap biztosításával. A Liga azt tervezi, hogy szeptember 30-ig folytatja jugoszláviai műveletét, és felhívást adott ki szabadidős és oktatási eszközök küldése érdekében. A Jugoszláv Vöröskereszt képviselői meg fogják látogatni Ausztriát, hogy tanulmányozzák, mit tettek ott ezen a téren.

WILSON kisasszony (ICEM) beszámolt arról, hogy az ausztrál válogató misszió remélhetőleg a hónap vége előtt megkezdi tevékenységét Jugoszláviában.

CHANDLER úr (Önkéntes Szervezetek Állandó Konferenciája) elégedettségét fejezte ki a menekültproblémáról május 27–28-án Genfben tartott konferencia kapcsán. A Főbiztos Hivatala, az ICEM és az összes többi érdekelt fél együttműködését igen nagyra értékelte. Külön elismerésben részesítette Deane urat a konferencia kitűnő megszervezéséért. Az egyik legfontosabb tényező volt az újságíró-körút összehangolása a konferenciával. Az újságírók részt vettek a konferencia első napján, háttér-információkat szerezve a közelgő körúthoz. A konferencia zárójelentését nagyon rövid időn belül kiadják, míg az YMCA World Communiqué menekültkérdésről szóló különszáma június 20-án fog megjelenni. A konferencia eredményessége nagymértékben függ attól, mennyire sikerül felhasználni ezt a két dokumentumot.

Az ELNÖK tájékoztatta a Bizottságot, hogy McCoy urat, az UNHCR Központ munkatársát a belgrádi fiókirodához nevezik ki, hogy helyettesítse Woodward urat. Azt az örömteli hírt is közölte, hogy a jugoszláv hatóságok képesek voltak egy villát az ICEM és az önkéntes szervezetek belgrádi személyzetének rendelkezésére bocsátani.

Azt javasolta, hogy mivel a magyar menekültekkel összefüggő problémák immár kevésbé sürgősek, a Koordinációs Bizottságnak többé nem szükséges gyakran és rendszeresen üléseznie, és a jövőben csak akkor hívnák össze, ha nélkülözhetetlennek tűnne a találkozás. Természetesen bármely ügynökség kérheti a bizottság összehívását, ha lesz valamilyen fontos megtárgyalandó kérdés. A bizottság elvileg egyetértett ezzel a javaslattal.

DUCRET úr (Egyetemi Világoszló) azt indítványozta, hogy határozzanak meg egy időpontot szeptemberben, a nyári szünet után, amikor információkat cserélhetnek és megvitathatnak bármely elintézetlen ügyet.

Megállapodtak abban, hogy szeptember második felében vagy október elején összehívják a bizottságot. Megemlétték feltételes időpontként szeptember 15-ét.¹⁴¹

AUNOG: Office of the United Nations High Commissioner for Refugees, Coordination Committee for Assistance to Refugees from Hungary, Summary record of the eleventh meeting held at the Palais des Nations, Geneva, 19 June 1957, HCR/SVA/SR.11, restricted (1957. június 19.). G. I. 30/2 (Situation in Hungary, Relief measures, Refugees), Jacket n° 2 (11 January 1957 – 11 November 1957).

¹⁴¹ A következő, 12. ülést végül 1957. október 29-én tartották meg.